

Sygn. akt IX U 845/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2014r.

Sąd Okręgowy _____ w Gliwicach Wydział IX

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Barbara Kuźdrzał-Kiermaszek
Protokolant:	Monika Holona

przy udziale:

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2014 r. w Rybniku

sprawy z odwołania L. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

o ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla

na skutek odwołania L. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.

z dnia 13 marca 2014r. Znak (...)

- zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż przyznaje ubezpieczonej prawo do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za 2014r w ilości 2,5 tony.

Sędzia

Sygn. akt IXU 845/14

UZASADNIENIE

Ubezpieczona L. H. w dniu 5.07.2014r. złożyła wniosek o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla uprawnionych emerytów i rencistów z przedsiębiorstw robót górniczych za rok 2014.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. decyzją z dnia 13.03.2014r. odmówił prawa do wnioskowanego świadczenia, ponieważ w podstawie wymiaru świadczenia przysługującego ubezpieczonej uwzględniono pełną wartość deputatu węglowego.

Ubezpieczona w odwołaniu domagała się zmiany decyzji i przyznania prawa do ekwiwalentu pieniężnego.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując

stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczona pobiera rentę rodzinną po zmarłym mężu W. H. od dnia 17.05.1992r.

Mąż ubezpieczonej był pracownikiem Przedsiębiorstwa (...) w R., gdzie był zatrudniony od dnia 26.11.1970r. Z dniem 01.02.1990r. nabył prawo do emerytury górniczej.

Przedsiębiorstwo (...) w R. pismem z dnia 30.11.1996r. poinformowało organ rentowy, iż z dniem 1 stycznia 1996r. na podstawie aneksu nr (...) z dnia 17 listopada 1995r. do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Przedsiębiorstwa (...) w R. odstąpiono od wydawania węgla deputatowego dla emerytów i rencistów.

Decyzją z dnia 12.12.1996r. organ rentowy doliczył do podstawy wymiaru renty rodzinnej pełną wartość deputatu węglowego.

W dniu 24.04.2014r. ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o wypłatę ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla za 2014r., w rozpoznaniu którego organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję opisaną na wstępie.

Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 06.07.2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu

prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych

/Dz.U. Nr 147, poz. 1031/ ustawa określa zasady i sposoby realizacji uprawnienia do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla zwanego dalej „ekwiwalentem” przysługującego osobom uprawnionym z przedsiębiorstw robót górniczych

za okres od 1 stycznia 2002 r. do dnia 31 grudnia 2015 r.

W art. 2 ust. 1 powyższej ustawy zawarta jest definicja ustawowa osoby uprawnionej.

Są to uprawnieni do bezpłatnego węgla na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21.12.1991 r., którzy uzyskali emeryturę lub rentę przed dniem 01.07.2007 r. a po dniu 31.12.2001 r. nie pobierali ekwiwalentu

- emeryci i renciści, którzy pobierali bezpłatny węgiel w naturze od przedsiębiorstw robót górniczych

- osoby, które na emeryturę lub rentę przeszły z przedsiębiorstw robót górniczych

- wdowy, wdowcy i sieroty mający ustalone prawo do renty rodzinnej po byłych pracownikach przedsiębiorstw robót górniczych.

W powyższym Układzie w art. 22 uregulowano, że emerytom i rencistom oraz

wdowom, wdowcom i sierotom uprawnionym do renty rodzinnej po pracowniku przysługuje bezpłatny węgiel w naturze z tym, że dopuszczono możliwość wypłaty deputatu węglowego

w ekwiwalencie pieniężnym.

Na podstawie protokołu dodatkowego nr 7 z dnia 21.11.1995 r. uprawnieniami

do bezpłatnego węgla objęto także emerytów i rencistów zamieszkałych w kraju, których uprawnienia powstały na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 01.02.1980 r., i którzy korzystali z nich w dniu 25.11.1995 r.

Protokołem tym wprowadzono także do Układu art. 44¹ o treści.... od dnia 26 listopada 1995 r. postanowienia art. 22 nie dotyczą jednostek, które do dnia 25 listopada 1995 r. w swoich zakładowych układach zbiorowych pracy odstąpiły na podstawie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw /Dz.U. Nr 113, poz. 577 ze zm./ od stosowania świadczeń, o których mowa w art. 22 ust. 2 pkt. 1 w wymiarze i na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy dla PW z dnia 1 lutego 1980 r.

W dniu 17.11.1995 r. zawarto aneks nr (...) do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla Przedsiębiorstwa (...) w R. obowiązującego od 26.11.1994 r. na mocy, którego od dnia 01.01.1996 r. zaprzestano wydawania węgla w naturze lub jego pieniężnego ekwiwalentu osobom uprawnionym do jego otrzymywania na podstawie ust. 9,10,11,12 i 17 Załącznika Nr 12 w sprawie zasady realizacji deputatu węglowego ww. Układu.

Z zeznań ówczesnego dyrektora (...) w R. złożonych w swojej sprawie wynika, że intencją pracodawcy było czasowe odstąpienie od wydawania deputatu węglowego emerytom i rencistom z uwagi na kłopoty finansowe zakładu.

Aneks ten został zarejestrowany przez Okręgowego Inspektora Pracy w K. z dnia 04.01.1996 r.

Zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy Kodeks pracy

i niektórych ustaw /Dz.U. z 1994 r. Nr 113, poz. 547/ strony uprawnione do zawarcia zakładowego układu zbiorowego pracy mogły do dnia 25.11.1995 r. zawrzeć porozumienie w kwestii włączenia uprawnień i świadczeń unormowanych w ponadzakładowym układzie zbiorowym pracy zawartym przed 01.01.1987 r., albo o odstąpieniu od ich stosowania.

Z aneksu Nr (...) z dnia 17.11.1985 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla

(...) Przedsiębiorstw (...) w R. nie wynika by zostało

między dyrekcją zakładu, a związkami zawodowymi zawarte porozumienie, o którym mowa w cytowanym wyżej art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r.

Fakt, iż nie doszło do zawarcia takiego porozumienia potwierdza również Okręgowy

Inspektor Pracy w K..

W treści § 1 tego aneksu podano, że zaprzestaje się wydawania deputatu węglowego lub jego pieniężnego ekwiwalentu zarówno emerytom i rencistom, którzy byli do niego uprawnieni w wysokości 3 ton rocznie jak i tym byłym pracownikom, którzy otrzymali bezpłatny węgiel w naturze w wysokości 2,5 tony rocznie.

To uregulowanie nie mogło odnieść żadnych skutków prawnych wobec emerytów

i rencistów, którzy prawo do bezpłatnego węgla w ilości 3 ton nabyli na podstawie Układu

Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21.12.1991 r. /tj. przeszli

na emeryturę lub rentę po 01.01.1992 r./, gdyż zgodnie z art. 241²⁶ kp postanowienia

układu zakładowego nie mogą być mniej korzystne niżeli postanowienia układu ponad zakładowego. Pogląd taki wyraził Sąd Apelacyjny w Katowicach w orzeczeniu z dnia 20.05.2008 r. sygn.akt III AUa 282/08.

W ocenie Sądu Okręgowego skoro strony uprawnione do zawarcia zakładowego

układu zbiorowego pracy nie zawarły formalnego porozumienia o odstąpieniu od stosowania uprawnień i świadczeń określonych w układach zbiorowych pracy zawartych przed dniem 01.01.1987 r. w trybie art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 29.09.1994 r. o zmianie ustawy – Kodeks pracy oraz o zmianie niektórych ustaw /Dz.U. Nr 113, poz. 547/ to aneks Nr (...) z dnia 17.11.1985 r. do Zakładowego Układu Zbiorowego Pracy dla (...) Przedsiębiorstw (...) w R. nie może być uznany za skutecznie prawne odstąpienie od stosowania świadczeń, o których mowa w art. 22

ust. 1 pkt. 1 w wymiarze i na zasadach określonych w Układzie Zbiorowym Pracy dla

PW z dnia 01.02.1980 r.

Zatem emeryci i renciści z Przedsiębiorstwa (...) w R. zamieszkali w kraju zgodnie z protokołem dodatkowym nr 7 z dnia 21.11.1995 r. do Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21.12.1991 r., których uprawnienia do bezpłatnego węgla powstały na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Przemysłu Węglowego z dnia 01.02.1980 r. i którzy korzystali z nich w dniu 25.11.1995 r. zachowali prawo do bezpłatnego węgla.

Odmienne uregulowania zawarte w powołanym wcześniej aneksie nr (...) do zakładowego układu zbiorowego pracy w świetle art. 241²⁶ kp jako mniej korzystne nie wywołują skutków prawnych.

Odnosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy stwierdzić,

że ubezpieczona prawo do bezpłatnego węgla w naturze nabyła w wyniku kontynuacji tego prawa po zmarłym mężu, który był uprawniony do 3 ton rocznie węgla deputatowego jako emeryt na podstawie Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Przemysłu Węglowego z dnia 01.02.1980r.

i zachował do niego prawo na podstawie art. 22 ust. 2 pkt. 1 Układu Zbiorowego Pracy dla Pracowników Zakładów Górniczych z dnia 21.12.1991 r.

Zatem ubezpieczona jest osobą uprawnioną w rozumieniu art. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 06.07.2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych.

Między stronami jest niesporne, że Przedsiębiorstwo (...) w R. było przedsiębiorstwem robót górniczych w rozumieniu art. 2 pkt. 2 cytowanej wyżej ustawy.

Wliczenie pełnej wartości deputatu węglowego do podstawy wymiaru świadczenia

nie może być uznane za zaspokojenie roszczeń z tytułu prawa do bezpłatnego węgla w rozumieniu art. 3 ust. 1 ww. ustawy.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 20.05.2008 r. sygn.akt III AUa 282/08 przyjął, że za zaspokojenie roszczenia w rozumieniu powołanego przepisu należy uznać wypłatę przez byłego pracodawcę deputatu węglowego w naturze lub jego ekwiwalentu pieniężnego oraz wypłatę przez organ rentowy ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla np. w wykonaniu wyroku sądowego.

Dlatego też Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał ubezpieczonej prawo do ekwiwalentu pieniężnego za 2014 rok w ilości 2,5 tony.

Sędzia